

Vlaams
Parlement

stuk **2141** (2012-2013) – Nr. 2
ingediend op 4 december 2013 (2013-2014)

Voorstel van resolutie

van de heren Bart Martens en Robrecht Bothuyne,
de dames Liesbeth Homans, Michèle Hostekint,
Tinne Rombouts en Valerie Taeldeman
en de heer Marc Hendrickx

betreffende de ontwikkeling van warmtenetten

Verslag

namens de Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie
uitgebracht door de heer Dirk de Kort

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jan Penris.

Vaste leden:

de dames Caroline Bastiaens, Griet Coppé, Veerle Heeren, de heer Veli Yüksel;
de heer Jan Penris, mevrouw Marleen Van den Eynde, de heer Wim Wienen;
de dames Mercedes Van Volcem, Khadija Zamouri;
de dames Michèle Hostekint, de heer Bart Martens;
de heer Marc Hendrickx, mevrouw Liesbeth Homans;
mevrouw Patricia De Waele;
mevrouw Mieke Vogels.

Plaatsvervangers:

de heer Robrecht Bothuyne, mevrouw Sonja Claes, de heer Dirk de Kort, mevrouw Valerie Taeldeman;
de heer Frank Creyelman, mevrouw Katleen Martens, de heer Christian Verougstraete;
de dames Irina De Knop, Vera Van der Borgh;
mevrouw Else De Wachter, de heer Patrick Janssens;
de heer Bart De Wever, mevrouw Goedeke Vermeiren;
de heer Peter Reekmans;
de heer Hermes Sanctorum.

Stukken in het dossier:

2141 (2012-2013) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

INHOUD

I. Algemene bespreking	4
1. Toelichting.....	4
1.1. Omgevingsanalyse	4
1.2. Voorstel	5
2. Bespreking in de commissie.....	6
II. Stemming.....	6
Gebruikte afkortingen	7

Op donderdag 24 oktober en donderdag 28 november 2013 behandelde de Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie het voorstel van resolutie van de heren Martens en Bothuyne, de dames Homans, Hostekint, Rombouts en Taeldeman en de heer Hendrickx betreffende de ontwikkeling van warmtenetten.

I. ALGEMENE BESPREKING

1. Toelichting

1.1. *Omgevingsanalyse*

Eerste indiener *Bart Martens* maakt gewag van een sterke opmars van de warmtenetten, een technologie die recent snel evolueert. Tegenwoordig zijn die netten bijvoorbeeld uitgerust met supergeïsoleerde buizen met automatische lekdetectie. Verschillende soorten warmtebronnen kunnen een net voeden. Meestal betreft het hernieuwbare bronnen zoals aardwarmte of de restwarmte uit industriële installaties, afvalverbranding of elektriciteitscentrales. De afnemers zijn legio: woningbouw, kantoren, huizen en industrie.

We zijn nog altijd erg afhankelijk van geïmporteerde fossiele brandstoffen, betoogt de heer Martens. De netto-import van olie en aardgas in de EU bedroeg in 2012 niet minder dan 600 miljard dollar. Nieuwe radicale prijsstijgingen zoals in het vorige decennium zouden ronduit nefast uitvallen voor de handelsbalans en een enorm verlies aan kapitaal veroorzaken. Om milieuredenen en uit puur economisch eigenbelang moeten we die afhankelijkheid terugdringen. Op dat vlak blijven nog enorme mogelijkheden onontgonnen. De World Energy Outlook van het Internationaal Energieagentschap geeft aan dat twee derde van het economisch winbare potentieel aan energie-efficiëntie niet wordt benut. Het gaat onder meer om efficiënt opwekken van energie: koeltorens naast elektriciteitscentrales zijn het beeld bij uitstek van enorm warmteverlies.

Vlaanderen is gebonden aan een strak CO₂-reductiepad voor de non-ETS-sectoren landbouw, transport en gebouwenverwarming. Tegen 2020 moeten hun CO₂-emissies met 15 percent omlaag. Vooral in gebouwenverwarming is nog een groot potentieel voorhanden. Die staat in voor 37 percent van de non-ETS-uitstoot. Warmtenetten kunnen de aangewezen technologie zijn. Voor na 2020 heeft de Europese Commissie bovendien haar Energy Roadmap uitgetekend, een pad naar liefst 80 percent CO₂-reductie tegen 2050. Ook na 2020 staan ons dus nog aanzienlijke inspanningen te wachten.

De initiatiefnemers gaan uit van de constatering dat voor de productie van groene warmte veel minder steun nodig is dan voor de productie van groene stroom: maximaal 6 euro per megawattuur. Tegen 2020 legt Europa ons land hoe dan ook 13 percent hernieuwbare energie op. Een deel van die doelstelling uit groene warmte halen, komt voordeliger uit dan een loutere focus op groenestroomproductie.

Sommige landen doen nu al in hoge mate een beroep op warmtenetten. IJsland haalt daaruit zelfs 90 percent van zijn gebouwenverwarming. Ook Letland, Litouwen, Denemarken en Zweden halen hoge percentages. In Denemarken is zowat 60 percent van alle gebouwen aangesloten op district heating, en dat percentage groeit nog elk jaar aan.

Ook in Vlaanderen is er beweging. Het warmtenet van MIROM is gekoppeld aan een verbrandingsoven en wordt nu uitgebreid naar de verkaveling Licht en Ruimte. Het MIP organiseert haalbaarheidsstudies om na te gaan of het Antwerpse Nieuwe Zuid of Blue Gate Antwerp gebaat zijn bij warmtenetten. Voor het Nieuwe Zuid is de principesbeslissing al genomen. De restwarmte in de havenindustrie is berekend op een indrukwekkende 400 megawatt onmiddellijk uitkoppelbare warmte, en zelfs op 1000 megawatt voor alle

bronnen samen. Daar is voldoende restwarmte beschikbaar om nagenoeg de hele Antwerpse agglomeratie van warmte te voorzien.

Het beleid krijgt gestaag vorm met diverse onderzoeks- en haalbaarheidsstudies. In oktober 2011 heeft de commissie via een amendement op de ontworpen wijziging van het Energiedecreet de verplichte aanleg van een aardgasleiding laten wegvallen wanneer een warmte- of biogasnet wordt gepland (*Parl. St.* VI.Parl. 2010-11, nr. 1144/5). Een aansluiting op een dergelijk systeem telt sedertdien mee voor de aansluitbaarheidsgraad die netbeheerders bij nieuwe verkavelingen moeten halen.

Sinds juli 2011 is er een Actieplan Groene Warmte. Het besluit betreffende het minimum-aandeel aan hernieuwbare energie aanvaardt warmtenetten als oplossing voor de verplichte aanwezigheid van hernieuwbare energie in nieuwbouw. Sinds november 2012 is voor warmtenetten een aangepaste steun in voege onder de categorie 'strategische ecologiesteun'. Ook de heel recente Groenewarmtebesluiten van de Vlaamse Regering zijn klaar. Groene warmte en recuperatie van restwarmte kunnen via een halfjaarlijkse projectoproep van het Vlaams Energieagentschap investeringssteun krijgen.

Ook op Europees niveau komt er schot in de zaak. Eind 2012 is de Energie-efficiëntierichtlijn gepubliceerd. Elke lidstaat moet tegen eind 2015 een kosten-batenanalyse hebben verricht betreffende de aanwending van wkk, stadsverwarming en stadskoeling op zijn grondgebied.

1.2. Voorstel

Het voorstel van resolutie vraagt een warmteatlas die het warmteaanbod en de warmtevraag geografisch zal vastleggen. De atlas moet alle plaatsen waar niet of weinig benutte warmte vrijkomt, in kaart brengen en de mogelijke vraag naar warmte lokaliseren. Vraag en aanbod kunnen dan aan elkaar gekoppeld worden.

Tegen eind 2015 vragen de indieners een schatting van het potentieel aan warmtekrachtkoppeling en stadsverwarming en -koeling, zoals de Europese richtlijn opdraagt.

Daarnaast stellen ze voor om de bestaande knowhow over warmte- en koudenetten te ontwikkelen, te bundelen en te ontsluiten. Proef- en demonstratieprojecten moeten leiden tot afwegingskaders en rekentools voor projectontwikkelaars, beleidsmakers en planologen. Op basis daarvan kunnen dezen bij nieuwe stadsontwikkelingsprojecten, industrieterreinen of kmo-zones berekenen of warmtenetten er zinvol zijn.

Voorts is er behoefte aan een stabiel en transparant ondersteuningsmechanisme voor warmtenetten. Uit de eerste calls en de projecten die daaruit voortvloeien, moeten de juiste lessen worden getrokken, eventueel ook met betrekking tot de aanpassing van regelingsbesluiten waar nodig.

De initiatiefnemers vragen om de mogelijke rol van de VREG te onderzoeken in verband met correcte prijsstelling en regulering. In Nederland garandeert de Warmtewet in haar 'Niet meer dan anders'-principe dat de aangeslotene op een warmtenet zijn verbruik nooit duurder moet betalen dan wie individueel stookt. Op dat vlak ligt er een opportuniteit in typecontracten en heeft de regulator een rol te spelen.

Het voorstel van resolutie verzoekt de regering dat zij de lokale besturen stimuleert om warmtenetten een kans te geven door de inzet van de instrumenten van ruimtelijke ordening en stedenbouw. Het gaat om:

- reservatiestroken voor de aanleg van warmtetransport- en warmtedistributieleidingen in ruimtelijke uitvoeringsplannen van wijken waar warmtenetten worden gepland of in

- de toekomst mogelijk zijn; als een ruimtelijk uitvoeringsplan tussen zones van respectievelijk warmteproductie en warmteafname ligt, is het principe toepasbaar;
- stedenbouwkundige verordeningen om bij nieuwbouw of vernieuwbouw in wijken met beschikbare of geplande warmte- en koudenetten de aansluiting – niet de afname – daarvan te verplichten;
 - stedenbouwkundige verordeningen om voor nieuwe appartementsgebouwen, winkelruimtes en dergelijke de planning van één centrale stookplaats voor te schrijven, wat de latere aansluiting op een stadsverwarmingsnet vergemakkelijkt.

De hinderpalen voor netbeheerders moeten worden weggewerkt. Dan kunnen ze een actieve rol krijgen in de distributie van warmte en koude.

De energieprestatieregelgeving zou oog moeten hebben voor het principe van collectieve warmtelevering. Daartoe moet ze in het E-peil rekening houden met correcte energieverliezen. Een rek van de systeemgrenzen van de EPB-berekening is aangewezen met het oog op de energiebesparing ingevolge energieopwekking buiten het gebouw.

Tot slot wijst het voorstel op de voorbeeldfunctie van de overheid. De overheidsgebouwen – bijvoorbeeld ziekenhuizen, sociale woningen, stadsadministraties, zwembaden en sporthallen – moeten in de ruimst mogelijke zin op warmtenetten worden aangesloten. Dat garandeert van bij de aanvang een minimum kritisch afnamevolume en bijgevolg de nodige rendabiliteit.

2. Bespreking in de commissie

De commissie heeft geen vragen of opmerkingen.

II. STEMMING

Het voorstel van resolutie van de heren Martens en Bothuyne, de dames Homans, Hostekint, Rombouts en Taeldeman en de heer Hendrickx betreffende de ontwikkeling van warmtenetten wordt aangenomen met 9 stemmen bij 2 onthoudingen.

Jan PENRIS,
voorzitter

Dirk DE KORT,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

CO ₂	koolstofdioxide
EU	Europese Unie
EPB	energy performance of buildings
ETS	emissions trading scheme
kmo	kleine of middelgrote onderneming
MIP	Milieu- en Energietechnologie-innovatieplatform
MIROM	Milieuzorg Roeselare en Menen
VREG	Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt
wkk	warmte-krachtkoppeling